

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 80/18
Luksemburgā, 2018. gada 5. jūnijā

Spriedums lietā C-673/16
Relu Adrian Coman u.c./Inspectoratul General pentru Imigrări u.c.

Jēdziens “laulātais” Savienības tiesību normu par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu uzturēšanās brīvību nozīmē ietver tā paša dzimuma laulātos

Lai gan dalībvalstīm nav liegts atļaut vai neatļaut homoseksuālas laulības, tās nevar radīt šķēršļus Savienības pilsoņa uzturēšanās brīvībai, atsacīdamās piešķirt atvasinātas tiesības uzturēties savā teritorijā viņa tā paša dzimuma laulātajam, kas ir tādas valsts valstspiederīgais, kura nav ES dalībvalsts

Rumānijas pilsonis *Relu Adrian Coman* un Amerikas Savienoto Valstu pilsonis *Robert Clabourn Hamilton* četrus gadus dzīvoja kopā Amerikas Savienotajās Valstīs, pirms viņi 2010. gadā Briselē apprecējās. 2012. gada decembrī *R. A. Coman* un viņa laulātais draugs lūdza Rumānijas iestādes viņus informēt par procedūru un nosacījumiem, ar kādiem *R. C. Hamilton* kā *R. A. Coman* ģimenes loceklis varētu iegūt tiesības likumīgi uzturēties Rumānijā ilgāk nekā trīs mēnešus. Šis lūgums bija balstīts uz direktīvu par pārvietošanās brīvības īstenošanu¹, kurā Savienības pilsoņa, kurš ir īstenojis šo brīvību, laulātajam ir ļauts pievienoties šim pilsonim valstī, kurā viņš uzturas.

Atbildot uz šo pieprasījumu, Rumānijas iestādes informēja *R. A. Coman* un *R. C. Hamilton*, ka šim pēdējam ir vienīgi tiesības uzturēties trīs mēnešus, tāpēc ka Rumānijā viņš nevar tikt uzskatīts par Savienības pilsoņa “laulāto”, jo šajā dalībvalstī viena dzimuma personu laulības (“homoseksuālas laulības”) netiek atzītas.

R. A. Coman un *R. C. Hamilton* tad cēla prasību Rumānijas tiesās, lai tiktu atzīts, ka pastāv diskriminācija dzimumorientācijas dēļ attiecībā uz tiesību uz brīvu pārvietošanos Savienībā īstenošanu. *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa, Rumānija), kurai bija jālemj par šajā tiesvedībā izvirzīto iebildi par neatbilstību Konstitūcijai, Tiesai vaicā, vai uz *R. C. Hamilton* ir attiecināms Savienības pilsoņa, kurš ir īstenojis savas brīvas pārvietošanas tiesības, “laulātā” jēdziens un vai līdz ar to viņam ir jāpiešķir pastāvīgas uzturēšanās tiesības Rumānijā.

Savā šīsdienas spriedumā Tiesa visupirms atgādina, ka direktīvā par pārvietošanās brīvības īstenošanu ir reglamentēti vienīgi Savienības pilsoņa ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi dalībvalstīs, kas nav tās, kuras pilsonis viņš ir, un ka tā neļauj pamatot trešo valstu valstspiederīgo, kas ir Savienības pilsoņa ģimenes locekļi, atvasinātās uzturēšanās tiesības šī pilsoņa pilsonības dalībvalstī. Tādējādi direktīva neļauj pamatot *R. C. Hamilton* atvasinātās uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kuras pilsonība ir *R. A. Coman*, proti, Rumānijā. Tiesa tomēr atgādina, ka **noteiktos gadījumos trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ir Savienības pilsoņa ģimenes locekļi un kas, pamatojoties uz direktīvas tiesību normām, nevar iegūt atvasinātās uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kuras pilsonība ir šim pilsonim, šādas tiesības tomēr var tikt piešķirtas, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 21. panta 1. punktu** (kas ir tiesību norma, ar kuru Savienības pilsoņiem tieši ir piešķirtas pamattiesības un individuālas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā).

Tiesa turpinājumā norāda, ka atvasināto uzturēšanās tiesību piešķiršanas nosacījumi nedrīkst būt stingrāki par tiem, kas ir paredzēti direktīvā, lai piešķirtu šādas uzturēšanās tiesības trešās valsts

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.).

valstspiederīgajam, kas ir Savienības pilsoņa, kurš ir īstenojis savas brīvas pārvietošanās tiesības, apmetoties uz dzīvi dalībvalstī, kuras pilsonis viņš nav, ģimenes loceklis.

Tiesa konstatē, ka direktīvas par pārvietošanās brīvības īstenošanu kontekstā "laulātā" jēdziens, kas apzīmē personu, kuru ar otru personu saista laulības saites, ir neitrāls no dzimuma viedokļa un tādējādi var aptvert attiecīgā Savienības pilsoņa tā paša dzimuma laulāto. Tiesa tomēr precizē, ka personu statuss, kas ietver ar laulību saistītus noteikumus, ir jautājums, kas ietilpst dalībvalstu kompetencē, un Savienības tiesības šo kompetenci neaizskar, tādējādi dalībvalstīm ir brīvība paredzēt vai neparedzēt homoseksuālu laulību. Tā norāda arī, ka Savienība ievēro dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to politikajām un konstitucionālajām pamatstrukturām.

Tiesa tomēr uzskata, ka dalībvalsts atteikums – vienīgi atvasināto uzturēšanās tiesību piešķiršanas trešās valsts valstspiederīgajam nolūkā – atzīt viņa laulību, kas ar tā paša dzimuma Savienības pilsoni ir likumīgi noslēgta citā dalībvalstī, var kavēt LESD 21. panta 1. punktā nostiprināto šī pilsoņa tiesību brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā īstenošanu. Tā sekas būtu tādas, ka pārvietošanās brīvība dažādās dalībvalstīs atšķirtos atkarībā no valsts tiesību normām, kurās reglamentēta laulība starp viena dzimuma personām.

Tiesa turklāt atgādina, ka personu pārvietošanās brīvībai var tikt paredzēti no attiecīgo personu pilsonības neatkarīgi ierobežojumi, ja šie ierobežojumi ir pamatoti ar objektīviem vispārējo interešu apsvērumiem un ir samērīgi ar valsts tiesībās leģitīmi izvirzīto mērķi.

Šajā ziņā sabiedriskā kārtība, uz ko šajā gadījumā tiek izdarīta atsauce tiesību uz brīvu pārvietošanos ierobežošanai, ir jāsaprot šauri, tādējādi, ka tās piemērošanas jomu nevar vienpusēji noteikt katra dalībvalsts atsevišķi bez Savienības iestāžu kontroles. **Pienākums dalībvalstij atzīt homoseksuālu laulību, kas noslēgta citā dalībvalstī** atbilstoši tās tiesībām, **vienīgi atvasināto uzturēšanās tiesību piešķiršanas trešās valsts valstspiederīgajam nolūkā** neaizskar laulības institūtu šajā pirmajā dalībvalstī. It īpaši šis pienākums **šai dalībvalstij nenozīmē pienākumu savās valsts tiesībās paredzēt homoseksuālas laulības institūtu**. Turklāt šis atzīšanas pienākums vienīgi atvasināto uzturēšanās tiesību piešķiršanas trešās valsts valstspiederīgajam nolūkā neaizskar nacionālo identitāti un neapdraud attiecīgās dalībvalsts sabiedrisko kārtību.

Visbeidzot, Tiesa atgādina, ka valsts pasākums, kas var kavēt personu brīvu pārvietošanos, var tikt attaisnots tikai tad, ja tas atbilst ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu garantētajām pamattiesībām. Tā kā pamattiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību ir garantētas Hartas 7. pantā, Tiesa norāda, ka arī no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka uz homoseksuāla pāra attiecībām "privātās dzīves" un "ģimenes dzīves" jēdziens var attiekties tāpat kā uz tādā pašā situācijā esoša dažāda dzimuma pāra attiecībām.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums tāpat ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106